

Somlyó György

BALATONBOGLÁR, 1920

Borges-imitáció

Nem volt folyóvíz a falusi házban.
 (Később nagypapa fogja bevezetni.)
 Lavórban fürdették az újszülöttet.
 Apa nem volt jelen a fürdetésnél.
 (Fővárosi szűk zugában szorongott.)
 Durván kb. húszmillió halottal
 Számoltak el az életben maradtak
 (A spanyol-járványt is hozzácsatolva)
 A levegőben is gyilkolva egymást
 (A gázzal és tankokkal egyetemben
 Légierőt először hasznosítva).
 Nem látszta hiányozni a hiányzó.
 Úgy látszott megint világ a világ.
 (Bár közben még mindenfelé nyomultak
 Az ilyen-olyan színű terrorok.)
 De a világvégének vége lett.
 S ha vége lett mért ne kezdődjön újra.
 Új diktátumok háromszögeléssel
 Osztották szét a holtaknak a békét.
 Elkezdtek újra szülni és születni.
 Törvénykeztek. Például jó előre
 Példásan megvonták az újszülöttről
 A majdan szerzendő tudás jogát.
 De hát hol volt az még? Mesés jövőben.
 (Mely – tudni való – kiszámíthatatlan.)
 Még körötte is az új béke lengett.
 Kertjükben éppúgy izzottak a rózsák,
 Mint a pákák a műhely parázsában.
 Ablaka alatt pillangolt a jázmin.
 Az idő a tért is bekebelezte.
 Az egész földkerekségre kiterjedt.
 (Csak nem tudta merre hová s mivé lesz.)
 Épp nyolcvan év hiányzott Kétezerhez.

2000. április 1.

(VAN MÁSIK) RÉGIMÓDI BALLADA

Pentaton

(Ámulás)

Kis nagyothallással megvert gyerekség
Rájátszásként friss öregségi vakság
Szúrós szögesdrótok és tompa elmék
Mézédes csókok véráztatta akták
(Vagy fordítva ha netán úgy akarják)
Az ördögfiókák az istenatták
Rendesen bekerítették őkelmét
Kész csoda hogy megélte élte nagygyát
S most csak ámul hogy mindezt ingyen agygyák
– Az üdvösséghez Herceg! mondd mi kell még?

(Volt-nincs-van)

Volt ez meg az bátorság és ijedség
S ami jöhet még csak semleges aggság
Végtelen lét után a végtelen vég
(Ahogy új matematikák sugajják)
A röpké plusz utáni minusz naccság
És közben kisebb-nagyobb gyenge-agyság
Szánjuk-e vagy bámuljuk-e őkelmét
Fogja kávéját nyalja ki az alját
S fusson – az istenért – ha kiutat lát
– Az üdvösséghez Herceg mennyi kell még?

(Haláltánc)

De halál elől csak halál a mentség
A kis ürdög őbenne veri lantját
A tűz nem a pokolban – odabent ég
Titkait a lángok nyaldosva falják
Nehéz léptével csak egy út marad hát
Mely minden régi sebet újra feltép
Mi más kísérhetné meg még őkelmét
Mint a kétség láncából kiszakadt vágy
A semmi útjain letenni terhét
– Herceg az üdvösséghez ennyi kell még

Ajánlás

Herceg az üdvösséghez mondd mi kell még?
Kettő közül választhat földi *vendég*:
„*Mit az egész világ?*” – kérdik Molnárnék
„*Könyv az egész világ*” – sugják Mallarmék
– Herceg az üdvösséghez ennyi kell még

Szabó Ádám

AZ IRODALMI ÉLET

Jucának

*Legfőbb élmény a könyvélmény
Bárhogy legyen elkönyvelvén
Mert az érzés a könnyel mén
Melyet fakaszt a könyv elmén.
(Névtelen kódexmásoló
elmosódott lapszéli följegyzése)*

Úgy élte az irodalmat, mint valóságos életet. Mint *a* valóságos életet, amely mellett az a másik élet polgári foglalkozásostul, szerelmi csalódásostul és krónikus gyomorhurutosostul csak mese, álom, a képzelet játéka. Ennek volt köszönhető, hogy noha ebben a játék világban mindig gondolatai által elvarázsolva létezett, mégsem történt soha baja: nem ütötte el játék autó, és nem esett a fejére művirágcserep. Mert őt csak a könyvek lapjain érheti baleset, a halálra pedig, minthogy alig néhány novellányi ideje vetették e világ papírjára, nem is gondolt. Elvégre az ismeretlen olvasó még csak épp hogy felütötte élete regényét. Bár egyszer a végzet igencsak a sarkára hágott. Illyés *Petőfi*jében kódorgott éppen, amikor a szabadságharc forгатagában egyszerre a fehéregyházi csatatér kellős közepén találta magát, kozák dzsidások körgyűrűjében. Szerencsére sikerült elrejtőznie egy betűnyi kukoricásban, de azóta tisztában volt vele, hogy ő is halandó, mint bármely romantikus regényhős.

Ennek a teljes életnek volt egyenes következménye, hogy nem érezte elsődleges fontosságát annak, hogy ő maga írjon. Állandó vásár- és ünnepnapot jelentett számára, nem pedig a szellemi szabadsághoz méltatlan munkaidőt. Őbenne játszódik le az egész világirodalom, minek ennek folytonosan hangot adni. Az olyan volna, mint amikor valaki szünet nélkül hajtogatja a feleségének, hogy szereti, mert közben a szabadidejében suttyomban buzibárokot látogat: végtelenül gyanús az olyan író, aki örökké írni akar, mert az mindig valamiféle alpári sunnyogás elkendőzésére szolgál, mondjuk arra, hogy nem tud írni. Egyébként is mindenfajta írás megalkuvás esendőségünkkel. A tökéletes író, akinek nincsenek művei. (Osvát is elszégyellte magát, amikor éle-